

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]a: e[st] corp[or]alis dispositio[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

ordināde receptōis F. LXXXVI

tur stare yd sedere inter clericos nō presu-
mant: sed ps illa q̄ cancellis ab altari vis-
uū dī carū psallētibz pateat clericis: ad ad-
orandū sō z cōicandū laicis z feminis sic
mos ē pateat sanctū scōz. Hec ibi ex cō-
cilio magūtrino. Glo. aūc ibid dī. q̄ scrip-
sētōz p̄ corpe eccleie accipit siue p̄ gre ma-
iori ecclesie vbi stāt laici. Cōtra eos autē
q̄ volūt in ecclesia residere in loco sublimio-
ri q̄ deceat ad statū suū: ad ducēdū esset
exēplū de phariseo z publicano: qd̄ habe-
tur Luce. xvij.

Secūda ē cōsideratio cor-

poralis dispositōis. Vbi cōsiderādū ē de
dispositōe corporis hūani in adorādo deū
in loco sibi dedicato. Est autē cōsiderāda
hūmō corporalis dispositio q̄ntum ad tria.
Primo q̄ntū ad aspectū locale: qz vīcz i
ecclesia adorātes aspiciam⁹ ad oriētē qd̄ fit
fm quādā p̄decētia triplici rōe. fm̄ p̄ am-
li. iij. Primo vt patriā nostrā nos requi-
rere oīdam⁹. i. q̄ntū q̄ram⁹ ad paradīsz re-
dire q̄ est p̄stitutus in oriente. vt leḡtur
Gen. ij. p̄. Nām septuaginta interpretū. Se-
cūdo vt q̄ntū ad chīm crucifixū aspiciam⁹
q̄ crucifixus respiciebat ad occidētē: z ita
ad orientē adorāmus q̄ntū ad ip̄m respici-
entes. Tertio vt veniētē iudicē nos ex-
pectare mōstrēm⁹. Assūpt⁹ em̄ ad oriētē
sursūz ferebat. Ps. Qui ascēdit sup̄ celūz
celi ad orientē. Et ita ip̄m apli adorāves
rūt. Sic autē venter quēadmodū vidistis
eū eūre in celū. vt dī Act. ij. Secūdo q̄ntū
ad cultū reuerētiāle. Sic em̄ dī Tho. ij. ij.
q. lxxij. Deū r̄f nō rōe sū: tñ rōe nostri-
etiā corp̄: p̄r fuereri dēm⁹. Tū vt p̄ corpa-
les mor⁹ exatēm⁹ mētē n̄raz. Tū vt deū
fm̄ vtrāqz naturā. i. corp⁹ z aiām honore
mus. Tū qz naturale nob̄ vt p̄ sensibilia
ad intelligibilia p̄cedam⁹. Cōsistit autēz
hūmō reuerētia corporalis p̄cipue in tribz.

Primo in capite inclinatio: vt cū nōia-
tur iesus. Vñ de p̄se. eccle. c. Decet. li. vj.
dī. Cōueniētes in ecclesia nomē illd̄ qd̄ est
sup̄ de nomē vīcz nomē dñi iesu exhibitōe
reuerētie sp̄ialis attollāt z ita flectāt ge-
nua qd̄ vel capitis inclinatio. prestēt. Hec
ibi. Hoc autē faciēdū ē in signū erubescētie
p̄ offēns n̄ris: sic publican⁹ faciebat Luce.
xvij. q̄ nō aūdebat oculos ad celū leuare.
sz p̄cutiebat. zc. Et sic q̄ntū aīa ad modūz

pueri rēphēnsi erubescat p̄ntē sibi dño. Fi-
lia babilonis misa zc. Secūdo i corpis
incuruatiōe: sic in diuis officijs dī Blia-
p̄ri z filio zc. Hūc vsū hz eccā vt oēs cor-
pus incuruet sicut cū capite q̄ntū i recog-
nitōez n̄re miserie vīcz q̄ corp⁹ n̄m fēdū misē-
ria plenū ē z ad pctā p̄iōp̄rū nisi a deo tu-
uet. Gen. vij. Sensus em̄ z cogitatioēs
hūani cordis in malū p̄na sūt. Et Job. x.
Demēto q̄ntū sic lutū feceris me. Ter-
tio in corpis p̄stratiōe vel oīno corp⁹ p̄ster-
nēdo sup̄ terraz vt q̄ntū in passiōe dī: em̄ sit
sp̄m. Vel saltē genua i terrā flectēdo vt cū
adoram⁹ corp⁹ ch̄i. Et h̄ facim⁹ in p̄stēta
z subiectōis z obediētie q̄ntū p̄fiteōtes nos
nub̄ eē ex nob̄ s̄ oīa a deo recepisse. Ideo
nos p̄fitemur sibi totalit̄ subiectos. Ps.
Venite adorēz. P̄cidam⁹ aī deūz. zc.
Rō: q̄ntū ip̄e ē dñs de⁹ n̄r. Horādū autē q̄
dño r̄pali genu sinistra flectimus z plato
sp̄ualt dextz: qz p̄rās r̄pali p̄ sinistz: sp̄ua-
lis sō p̄ dextz sūf̄ eo q̄ p̄rās r̄pali respicit
corp⁹: z sp̄ualis aīaz q̄ mlto portio ē corpe
ps aut̄ portio dī dextz: sō aī ch̄im dñm
corpis z aīe q̄ z vtrūqz genu nob̄ dedit et
vtrūqz p̄ nob̄ i cruce fixū habuit: ambo ge-
nua flectere debem⁹. Exēplo salomōis q̄
orās deū vtrūqz genu figerat in terrā: vt
br. ij. Reg. vij. In his itaqz oibz reueren-
tijs corporalibz nos deo plenarie subiectos
eē ad p̄dēdū v̄ saluādū p̄fitemur q̄ntū dīcē-
tes cum ps. In manibz tuis fortes mee.
Tertio i adoratiōe cōsiderāda ē corpa-
lis dispositio q̄ntū ad hīrū capitalē. i. q̄ntū
ad caput velatōez v̄ denudatiōē. Et
d̄ h̄ sic dī apls. j. Cor. xj. Volo autē vos
scire q̄ntū oīs viri caput ch̄i ē: caput autē
mulieris viri: caput sō ch̄i de⁹. Omnis vir
orās aut p̄phetas velato capite deturpat
caput suū. omnis autē mulier orans aut
p̄phetas non velato capite deturpat ca-
put suū. Nā si nō velat mulier tōdeatur
zc. seq̄tur. Vir quidē nō v̄z velare caput
suū q̄ntū imago z gloria dei est. Non em̄
vir ex muliere sed mulier ex viro zc. seq̄t
Ideo debet velamē habere mulier supra
caput p̄pter angelos zc. Ibidēz. Vos ipsi
iudicate: decet mulierē nō velatam orare
deū: quasi diceret: non. Ideo subdit. Nec
ipsa natura docet vos. Horādū aut̄ quilld̄
apli. Debet mulier velamē h̄re super ca-

De deo. eccē. De myst. obseruā

put ppter angelos: a magro sen. in glo. tri-
pliciter exponit. **P**rio de angelis custo-
diētibz nos. **S**ecdo de angelis sacro do-
nānico assistentibz. **T**ertio de sacerdo-
tibz: ne. s. ex mltis vano ornatu tēent
Qñ est ipi angeli mulierē vanā z capite n̄
velatā (p quā puat honor dei) z sacerdo-
tes (q̄ z angeli in scripturis aliqñ dicunt: vt
patz Malach. ij.) vidēt in ecclā grauitē
ei indignant.

Tertia est consideratō ra-
tionalis inductionis. **U**bi notāde sūt cō-
sideratōes inductiue ad veneratōz et re-
uerentiā loci dedicati: q̄ p̄cipue sunt tres.

Prima ē consideratō venerāde sanctioē.
Secda est adorāde assistentiē.

Tertia est detestādō irreuerētie.

Prima igit est consideratio venerāde scri-
ptōe. i. sanctificatiōis ipi? loci: qz vix ille ē
locus deo dedicat? deputat? ad tractāda
sacra mysteria z ministrāda sacra: z ad im-
petrāda z suscipiēda spūalia bñficia. **P**ro-
pterea **P**s. Suscepim? de? misericordiaz tuā
in medio tēpli tui. **I**bi etiā sepelitur post
mortē vt ibi refuēt corpa nra vsqz ad re-
surrectioēz generalē. **I**git cū sūma reue-
rentiā q̄libz in ecclīis adesse oīz. **U**n extra
de re. z vene. scōp. ca. Domū dei. dī. **D**o-
mū dei decz scitudo. **D**ecet vt cui? in pa-
ce fact? est lo? ei? etiā cult? sit debita ve-
neratiōe pacificē. **S**it itaqz ad ecclīaz hu-
milit? z deuot? ingressus: sit in eis deuota
querentiō: deo grata: inspicētibz placita.
Et **Aug.** xij. di. c. **I**n oratio. **I**n oratio-
rio pter orādiz psallēdi cultū penit? nihil
agat: vt noi hūc z opa iugit ipensa z cor-
dent. **U**n z **Reg.** decim? in z cilio lugd.
extra de imm. ecclīaz. li. vj. c. **D**ecz domuz
dñi dī. **L**essēt i ecclīis ea q̄z cimiterijs ne-
gociatōes z p̄cipue nūdiāz aut cuiuscūqz
fori tumult? z in eis iudicioz seclariū stre-
pit? q̄descat. **H**oc ibi. **S**ecda est pside-
ratio adorāde assistentiē. **A**ssistit ei ibi mlt-
ta scra adoratiōe z reuerētia dignissima.
Ubi pmo aduertēdū q̄ sicut dī **L**ho. in
ij. ij. q. lxxij. **D**uplex est adoratiō. s. ado-
ratiō latricē q̄ soli dō debet vt creatori oīz
z pncipio oīs boni: qd̄ pōt hīc ille q̄ ado-
rari: **H**ac adoratiōe noluit mardoche? ad-
orare Aman. **H**ester. xij. **A**lia est adora-

tiō dulle q̄ exhibet creature excellēti. **U**n
inter exteriōz q̄ ad reuerētiā p̄tinet q̄ cre-
aturis excellētibz exhibent maximē ado-
ratiō. soli aut dō debet sacrificiū: vt p **Aug.**
x. de ciuit. dei. **H**oies dicunt coledi et
venerādi: si at z multū addit adorādi: qd̄
vero sacrificandū censuit nisi ei que deuz
aut sciuit aut putauit: aut finxit. z fm hac
adoratiōez nathan p̄pha adorauit dauid
ij. **Reg.** j. **H**moi aut adoratiō dulle itez
duplex est: qz est dulla maior: z dulla mi-
nor. **D**ulla maior dī hypodulia z attribuit
virgini marie p eo q̄ est m̄ dei: rōne cui?
sibi puenit ita excellēs adoratiō q̄ excellē-
tiōz pure creature puenire non pōt. **S**ic
etiā dicit aliq̄ de ipa cruce in q̄ ch̄is pepē-
dit considerata vt est res q̄dam: z sit de ve-
stibz z alijs ad ch̄i hūanitatē p̄tinentibus:
q̄ eis debet adoratiō hypodulie q̄ p excellē-
tiā debet hūanitati ch̄i in se consideratiōem
habēdo respectū ad verbum cui est vnita
hypostatice. **U**n si illō psal. **A**dorare sca-
bellū pedū eius. dī glo. q̄ caro ch̄i adora-
tur a nobis nō adoratiōe latricē q̄ soli deo
debet: sed illa q̄ dulla dignior ē. **H**ic p̄o p̄-
deret hūanitas ipa ch̄i habēdo respectū
ad verbū cui est vnita: sic eadē adoratiōe
adorat cum verbo. **U**na em̄ adoratiōe
adoratur suppositum z natura: ita q̄ na-
tura p suppositum. **C**h̄is aut est nome p̄-
sone in duabz naturis fm **D**amas. li. ij. q.
ca. ij. **D**e ipa aut cruce in q̄ oīs pepēdit
in q̄ntum est res quedā: dicit **B**onauc. q̄
neqz adoratiōe latricē neqz dulle est adora-
da: sed exhibitōe cuiusdā honoris et re-
uerētie tanqz instrumentū nre salutis: sicut
etiā reueremur sacra mēta: p eo q̄ sunt
instrumenta nostre salutis. **I**psa p̄o erit
vt imago ch̄isti crucifixi eadē adoratiōe
adoranda est cū ch̄usto: quia sic adorādo
cruce: adoram? ipsum ch̄m. **E**t generalit-
imago: **L**ibet adorāda est eadē adoratiōe
q̄ res p imaginē representata est. **I**psi enim
imagini vt res quedā est null? honor de-
bet cū sit res insensibil: soli ei nate rōnali
debet honor. **U**n **D**am. li. ij. c. vij. dī: qz
honor: imaginis puenit ad prorypū. i. ima-
ginatiū. **D**icim? igit q̄ i ecclīa deo dedi-
cata assistit mltā adoratiōe digna. **A**lia
quidē adoratiōe latricē: alia adoratiōe dulle
Ibi ei assistit sacratissimū xpi corp? i sacro